

16 maart 2020

11 punten plan Platform Duurzaam Dordrecht:

Maak de bestaande stad klaar voor de toekomst! Besteed fors deel € 370 miljoen Eneco-gelden aan energietransitie en duurzaamheid

1. De opbrengst van de verkoop van Eneco.

De kogel is door de kerk. Eneco is verkocht. Dat levert de gemeente Dordrecht € 370 miljoen op. Zo'n 125 miljoen hiervan wordt gebruikt om het verlies aan het jaarlijkse dividend te compenseren dat Eneco aan de gemeente uitkeerde. Dit is logisch. Resteert zo'n € 245 miljoen voor andere doeleinden.

2. De politieke partijen vóór de verkiezingen.

Over de besteding van die middelen heeft het Platform Duurzaam Dordrecht eerder met de politieke partijen in Dordrecht gesproken. Tijdens het verkiezingscafé vóór de laatste raadsverkiezingen is gevraagd hoe de toekomstige fracties deze middelen willen inzetten. De meeste politieke partijen, inclusief de huidige coalitiepartijen, gaven aan dat een substantieel deel daarvan naar de duurzame ontwikkeling van de stad zou moeten gaan, bijvoorbeeld via een revolverend fonds. Dit had de volledige steun van het Platform Duurzaam Dordrecht. De energietransitie is een mega-opgave. Niet alleen technisch, maar ook financieel en sociaal. Niet iedere eigenaar en huurder van een woning heeft het geld om zijn woning aan te passen, te koken op een inductieplaat.

3. Duurzaamheid is veel meer dan energie.

Andere duurzaamheidsopgaven voor de stad zijn 'circulariteit', 'groen/blauw, bomen en klimaatadaptatie in de bestaande stad' en 'verduurzaming van de mobiliteit'. Ook hier zijn gelden nodig om de bestaande stad voor de toekomst klaar te maken. We weten het, maar deze opgaven zijn veelal minder ver in hun uitwerking. We weten evenwel zeker dat het komen gaat. De gemeente moet ook staan voor het verbeteren van de kwaliteit van de bestaande woonomgeving en woningkwaliteit. Bij uitbreidingen van de stad gaat dat niet alleen over de groeiagenda in aantallen woningen en arbeidsplaatsen. Het gaat ook over dezelfde kwaliteiten als de bestaande stad, leefbaarheid, klimaatadaptatie, OV, fiets en voetgangers boven de auto en ruimte voor voedsel, de korte keten.

4. Het PDD snapt dat de gemeente meer prioriteiten heeft voor de stad.

Het Platform begrijpt dat niet al het resterende Eneco-geld aan duurzaamheid kan worden besteed. Ook de groei-agenda van de stad behoeft investeringen. Het moet de verdien capaciteit omhoog helpen. Als voorbeeld wordt de bouw van 10.000 woningen genoemd. Daarbij moeten de belangrijkste investeringen van de gemeente in wegen, riolen e.d. worden gefinancierd uit de opbrengsten van de grond. Een gemeente geeft geen subsidie aan kopers van woningen of bouwers daarvan. Die moeten zelf de broek kunnen ophouden.

De gemeente moet alleen een bijdrage leveren aan projecten die bedrijfseconomisch gezien niet rendabel zijn, maar maatschappelijk wel. Dat moet blijken uit businesscases met een maatschappelijke kosten-batenanalyse.

5. Een reëel en eerlijk voorstel van het PDD, 1/3, 1/3, 1/3.

Het Platform Duurzaam Dordrecht stelt voor de € 370 miljoen als volgt te verdelen: een derde ter compensatie van het wegvallen van het dividend, een derde voor de groeiagenda van de stad en een derde voor energietransitie en duurzaamheid in de bestaande stad. Het Platform heeft al eerder bevestigd dat het logisch en rechtvaardig is dat een belangrijk deel van de Eneco-opbrengst wordt besteed aan een duurzame stad, te beginnen voor de energietransitie. Het zijn de bewoners van vroeger en nu, die als klant van Eneco, voor waarde van het bedrijf hebben gezorgd. Het zijn juist deze bewoners die geconfronteerd worden met de extra kosten die een energietransitie met zich brengt. Rechtvaardig is, geld te reserveren voor energiemaatregelen. Vooral voor de inwoners van onze stad die het minder hebben.

6. Een eerste uitwerking van het PDD.

Hieronder concretiseren we de lijn die het PDD uitzet. De komende weken wordt dit nader uitgewerkt. De uitwerkingen dienen als gesprekspapier voor de bespreking die we met raadsleden en derden organiseren. De voorstellen van het PDD zijn onontkoombaar vanwege de dwingende doelstellingen waar de gemeente aan moet voldoen.

Daarnaast dient de groeiagenda 'toekomstbestendig en duurzaam' te zijn. Dit laatste verdient een aparte discussie en is niet nu onderwerp van gesprek.

6.1 Energietransitie. Coproductie van Drechtse Stroom, Drechtse Energie en PDD

De rijksoverheid verplicht gemeente in 2050 energieneutraal te zijn. Energiebesparing, aardgasvrij en duurzame opwekking van energie zijn hier onlosmakelijk aan verbonden. Een tussenstap wordt gemarkeerd door de doelstelling om al een aantal doelen gerealiseerd te hebben. Onze zoektocht levert samengevat het volgende op:

- In 2022 heeft iedere gebouweigenaar een beeld van zijn/haar de route naar een aardgasvrij gebouw/woning.
- Voor 2050 moeten alle gebouwen in Dordrecht aangesloten zijn op een duurzame warmtevoorziening (warmtenet, all-electric, hernieuwbaar gas) als alternatief voor aardgas. Daarmee verdwijnt ook het aardgas als bron om op te koken.
- We zetten in op een verdubbeling van het huidige aantal aansluitingen op het Dordtse warmtenet tot een waarde van minimaal 9000 woningequivalenten (WE) in 2022.
- In 2022 wekken we in Dordrecht ongeveer 0,4 Peta joules duurzame elektriciteit op. Dat is ongeveer 25% van de beoogde 1,7PJ aan duurzame elektriciteit in 2050.

Voor de energietransitie richten we ons op de bijna 31.000 koopwoningen in Dordrecht. De corporaties (ca. 16.000 woningen) en de particuliere verhuurders (ca. 8.000) woningen moeten zelf voor de financiering zorgdragen.

Hieronder de suggesties die door het Platform Duurzaam Dordrecht worden uitgewerkt voor de energietransitie.

Voorstellen:

1. Een **fonds voor goedkope leningen** waarmee particuliere woningeigenaren de energie-aanpak van hun huis kunnen financieren. Dit (revolving) fonds dient volgens het Platform een omvang te hebben van totaal € 100 mln. Ook als het rijk met een regeling komt, zal de gemeente zelf voor substantiële investeringen staan.

2. Een **fonds** om financiële barrières bij een **wijkaanpak** weg te nemen. Het Platform gaat vooralsnog uit van 10.000 woningen á € 5.000 per woning, dat is totaal € 50 mln.
3. Net als bij de stadsvernieuwings- en funderingsaanpak vergt de energietransitie veel **ondersteuning en begeleiding**. Hiervoor berekent het Platform €500.000 per jaar. Over de looptijd betekent dat € 15 mln.
4. **Energieambassadeurs** kunnen, met bijv. de Blok voor blok aanpak, het treffen van maatregelen bevorderen. 100 energieambassadeurs kosten met coördinatie € 350.000 per jaar. Over de looptijd is dat € 10,5 mln.
5. **Garantstelling en bijdragen in experimenten** (bv bij de winning van warmte of stag van energie) € 3 mln.

Bovenstaande voorstellen zijn een mooi begin. Uit periodieke evaluatie blijken of de gekozen weg een begaanbare is. Experimenteren, aan de slag gaan en bijstellen is in dit proces onvermijdelijk. Eventuele rijksbijdragen kunnen mede worden ingezet als dekking voor de genoemde bedragen.

6.2 Circulaire stad.

Het rijksbrede Programma Nederland Circulair in 2050 liegt er niet om: in 2030 moeten we 50 % minder primaire grondstoffen gebruiken en in 2050 dienen we geheel circulair te handelen. Volgens het Platform dienen we geen tijd te verliezen met uitvoerige discussie over definitiekwesties. We moeten gewoon aan de slag. Dat kan door te leren van projecten en experimenten in de stad. En door circulaire eisen te stellen aan de uitvoering van de groeiagenda. Hiervoor moet geld en capaciteit worden vrijgemaakt.

Daarnaast pleit het Platform om het vervolg op het onderzoek Afval van de rekenkamercommissie aan te grijpen om meer te gaan doen aan het thema afval als grondstof en gedragsverandering van inwoners.

Voorstellen:

6. **Experimentenfonds**, het PDD stelt voor met een experimenten fonds van € 10 mln. van start te gaan. De lessen die uit de experimenten getrokken kunnen worden leiden na 2 jaar (korter heeft geen zin) tot voorstellen en besluitvorming voor het vervolg.
7. **Innovatiefonds**, In tegenstelling tot het experimentenfonds (voor met name gebieds- en bewonersgerichte maatregelen), richt een innovatiefonds zich op mogelijkheden voor het bedrijfsleven. Ook hiervoor stelt het PDD een omvang voor van € 10 mln. en na 2 jaar de balans op te maken en te beslissen over een vervolg.

6.3 Groen/blauw, bomen, klimaatadaptatie.

De gemeente Dordrecht heeft uitgesproken in 2040 klimaatbestendig en waterrobuust te zijn. In de uitwerking wordt gedacht aan zelfredzaam eiland, groen/blauwe structuur in stad en wijken, groen tot aan de voordeur. Het verschil in temperatuur tussen een versteende en een groene/bomen omgeving is al gauw 6 graden.

Voorstellen:

8. **Groen/blauw in de wijken**. Hoe dit er precies gaat uitzien en hoeveel hiervoor gereserveerd moet worden weten we nog niet precies. Wel weten we dat deze investering eraan komt. Bij de discussie over groen/blauw en klimaatadaptatie zijn burgers uitgenodigd en is de verwachting gewekt dat hier ook daadwerkelijk wat aan gaat gebeuren. Dit kan niet afhankelijk worden gemaakt van externe financiering. Een reservering is op zijn plaats.

9. **Voor klimaatadaptatie in wijken wordt ook een inspanning van inwoners in hun tuin gevraagd.** Dit gebeurt niet vanzelf. Circulerende spreekuren en tuincoaches per wijk helpen. Het Platform denkt aan een bedrag van € 300.000, - per jaar, vooralsnog voor 5 jaar. Maakt totaal € 1,5 mln.
10. **Een fonds om de biodiversiteit te vergroten en het aantal bomen uit te breiden.** Op dit moment zijn in Dordrecht 45.000 (waardevolle)bomen geregistreerd. Bomen vervullen een cruciale rol in klimaatadaptatie. 45.000 bomen is nog geen halve boom per inwoner. In het kader van 800 jaar stad komen er 800 bij. Het Platform pleit voor een uitbreiding van het aantal bomen met 10.000, inclusief vervanging van oudere bomen langs de dijken. Om dit te kunnen realiseren is een investering van € 20 à € 30 mln. nodig. In de wijken gaat het om zo veel mogelijk groen en bomen om de hittestress te voorkomen en CO₂-afvang ter plekke te vergroten, zie ook punt 8. Er zijn plannen in de maak om aan de Maasstraat een Kastanje arboretum te realiseren. Het PDD wil hier een voedselbos en stadslandbouw aan toevoegen. Dat alles kost extra. Een bijdrage van € 5 mln. lijkt nodig.

6.4 Verduurzamen mobiliteit.

In de koersnota mobiliteit zet de gemeente de lijn uit naar bereikbaarheid van en in de stad. Het is de ambitie zo veel als mogelijk te doen met duurzame transportmogelijkheden: met name fiets en OV.

Voorstellen:

11. **Een fonds voor investeringen in duurzame mobiliteit.** De beschikbare middelen op dit moment staan geen grotere verkeerskundige ingrepen toe. In het kader van de verduurzaming zou met een fonds een aantal knelpunten kunnen worden opgelost:
 - Fiets en voetgangers bereikbaarheid van 'Zuid' naar het station in aansluiting op de vernieuwing van de Zuidelijke entree van het station. Ruwe raming € 5 mln.
 - Gebruiksvriendelijker op- afgang van de Stadsbrug naar Zwijndrecht, raming € 1 mln.
 - Fietsondertunneling van de N3 naar Dubbeldam en Stadspolders, raming onbekend
 - Aanleg van een fietsroute op de Staart die niet meer door de wijk loopt, raming onbekend.

6.5 De derde categorie: een toekomstbestendige en duurzame groeiagenda.

Deze derde categorie verdient een aparte discussie. Het PDD is van mening dat realisering van de groeiambities niet mag leiden tot een kostenpost voor toekomstige generaties. Voor ons betekent het dat elk plan en de realisatie voldoen aan duurzaamheidseisen en perspectieven van de (nabije) toekomst. De bovenstaande doelstellingen op het gebied van duurzaamheid gelden uiteraard niet alleen voor de bestaande stad; ze gelden ook voor datgene wat aan de stad wordt toegevoegd. Goed rentmeesterschap heet dat.

7. Hoe verder?

De hierboven door het Platform Duurzaamheid Dordrecht gedane voorstellen overschrijden de 125 miljoen euro. Echter, een deel van het benodigde geld is revolverend, dus komt terug in de gemeentekas. Ook zullen er bijdragen komen van provincie en Rijk. Niettemin blijven er nog volop keuzes over voor het bestuur van onze stad.

Het Platform Duurzaam Dordrecht biedt dit voorstel aan de leden van de raadscommissie Fysiek en Bestuur/Middelen van de gemeenteraad aan.

Het Platform organiseert één bijeenkomst met discussies/gesprekken op de deelterreinen Energie, Circulair, Groen/blauw ca en Duurzame mobiliteit uiterlijk eind april 2020. Voor de discussiebijeen-

komst worden raadsleden en betrokken organisaties uit de stad uitgenodigd. Voorafgaand aan de bijeenkomst werkt het Platform de bovenstaande vier onderwerpen uit in een gespreksnotitie.

Het Platform stelt een definitief voorstel op begin mei en biedt dit aan het college van b en w, de gemeenteraad en de stad aan. Dit is vóór aanbieding van de Kadernota van het college aan de raad, 29 mei.

Ná behandeling en besluitvorming van de Kadernota (met daarin de aanwending van de 'Enecogelden') in de gemeenteraad beziet het Platform of en hoe verdere actie noodzakelijk is.

15 maart 2020

Platform Duurzaam Dordrecht, aangesloten organisaties: Drechtse Stromen, Drechtse Energie, Zon Op Andermans Dak, Milieudefensie Drechtsteden, Fietsersbond Drechtsteden, Stadslandbouw Dordrecht, IVN/KNNV, NIVON, Voedselbos Buitenzinnig.

